

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Beneš, J. 1967: K novému nálezu římské mince u Loštice na severní Moravě. In: *Numismatické listy*, roč. 22, č. 4, 97–99.

Nekvasil, J. 1963: *Pravěk Mohelnicka*. Mohelnice.

Nekvasil, J. 1964: Nález další římské mince z Loštice. *Přehled výzkumů 1963*, 42.

Skutil, J. 1956: Z pravěku Lošticka. *Zprávy Krajského vlastivědného musea v Olomouci*, č. 65, září, 113–119.

Resumé

Loštice (Bez. Šumperk). Intravilan. Roman Period. Siedlung. Isolated find.

LOUČANY (K. Ú. LOUČANY NA HANÉ, OKR. OLOMOUČ)

„Záplatky“. Mladší doba římská. Sídliště. Povrchový sběr.

Při povrchovém sběru, prováděném autorem příspěvku v měsíci květnu roku 2008, byla v trati „Záplatky“, na upozornění ing. Vojtěcha Kohoutka z Olomouce objevena nová lokalita. Její poloha na levobřežní terase říčky Šumice je na ZM ČR 1:10 000 (list 24-22-17) vymezena těmito koordináty – 190:340, 195:360, 230:350, 225:325 od Z.J s.č. Nalezené keramické fragmenty včetně keramiky jiříkovického typu, jsou datovány do mladší doby římské.

Karel Faltýnek

Resumé

Loučany (Kataster Loučany na Hané, Bez. Olomouc), „Záplatky“, Jüngere Römische Kaiserzeit. Siedlung, Oberflächensammlung.

MOŘICE (OKR. PROSTĚJOV)

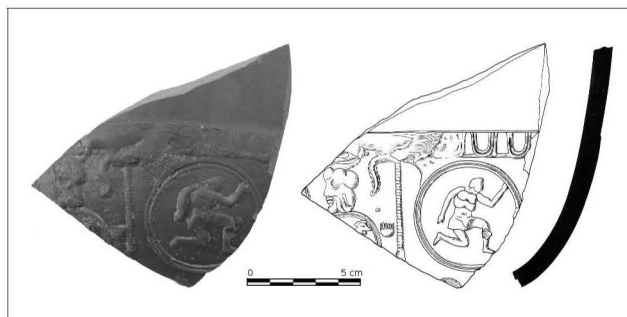
„Pololány u studánky“. Doba římská (B2/C1). Sídliště. Záchranný výzkum.

Ve dnech 26. září až 3. října 2008 proběhl záchranný archeologický výzkum v trase budovaného východního obchvatu obce Mořice, k. ú. Mořice, okr. Prostějov. V poloze „Pololány u studánky“, v těsném východním sousedství zemědělského areálu bývalého JZD Mořice, bylo doloženo výraznější pravěké a protohistorické osídlení (viz kap. Neolit, Eneolit, Doba bronzová). Lokalitu samotnou (ZM ČR, 1:10 000, list 24-42-09, širší okolí bodu o souřadnicích 47 mm od Z a 347 mm od J s.č.) můžeme charakterizovat jako výraznější návrší vystupující nad inundační pásmo řeky Hané. Nadmořská výška místa s archeologickými nálezy se pohybuje okolo 206 metrů a položí zde tvoří šterkopísková terasa překrytá cca 2 m mocnou sprašovou návějí.

Archeologicky nejlépe zachycenou etapou osídlení polohy „Pololány u studánky“, k. ú. Mořice, je osada Germánů doby římského císařství. Těto bezpečně náleží celkem 5 archeologických situací – polozahloubená chata,

Obr. 6: Mořice, „Pololány u studánky“. Prozkoumaná zemnice s křivou konstrukcí. Fig. 6: Mořice, „Pololány u studánky“. Die untersuchte Hütte mit sechseckigem Hauptpfostenschema.

Obr. 7: Mořice, „Pololány u studánky“. Nalezený fragment keramiky typu „terra sigillata“. Fig. 7: Mořice, „Pololány u studánky“. Terra Sigillata.

hliník s „píčkou“ v jeho zánikovém horizontu, další hliník a dvě zásobní jámy.

V kontextu obdobných lokalit z geografického prostředí střední Moravy 2. století po Kristu si naši pozornost zasluhuje především obj. 502. Jedná se o „obydlí“, které má v třídění zemnic doby římského císařství ve středním Podunají (Droberjar 1997, 19–26) nejbližší k typu B2 – tj. zemnice s šestiúhelníkovým schématem nosných kůlů se vstupem (cf. Droberjar 1997, Abb. 14 – objekty jako Blučina, chaty I a VII, Hrušky, chata III či Křepice, chaty XI, XIV a XV). Početný keramický inventář vyzvednutý z její výplně odpovídá nálezům ze sídlišť přechodného stupně B2/C1 (Droberjar 1994, Abb. 7–10; Droberjar 1997, 143–148), tj. sídlištnímu horizontu období markomanských válek. Přínosným je zde zejména nalezený fragment reliéfně zdobené římsko-provinciální keramiky typu terra sigillata (dále jen TS), který náleží k nejčasnější produkci porýnské dílny v Rheinzaubernu – Rheinzaubern, Cobnertus III, skupina Bernhard Ia, r. 148/153–160/170 (za laskavé určení děkuji touto cestou doc. PhDr. Kláře Kuzmové, CSc.). Uvedený nález je ilustrativním dokladem zvýšeného přísunu tohoto zboží k zdanajským Germánům, který sledujeme právě v průběhu 2. poloviny 2. století po Kristu (např. Tejral 1993, 452,

Obr. 8: Mořice, „Pololány u studánky“. Pracovní snímek z odkryvu hliníku s píčkou. Fig. 8: Mořice, „Pololány u studánky“. Foto aus der Ausgrabung.

obr. 301). V regionu Prostějovska jde pak o vůbec první kontrolovatelný fragment TS, jenž navíc pochází z řádného archeologického výzkumu a bezpečného nálezového souboru (cf. Droberjar 1991, 11, 13; Klanicová 2007, 175, tab. 1).

Pavel Fojtík

Literatura

- Droberjar, E. 1991:** *Terra sigillata in Mähren. Funde aus germanischen Lokalitäten*. Brno.
- Droberjar, E. 1994:** Der Niederschlag der Markomannenkriege auf den kaiserzeitlichen Siedlungen in Südmähren und die Frage der Übergangsstufe B2/C1, In: H. Friesinger, J. Tejral, A. Stuppner (eds.): *Markomannenkriege – Ursachen und Wirkungen*. Spisy archeologického ústavu AV ČR Brno 1, 179–201.
- Droberjar, E. 1997:** *Studien zu den germanischen Siedlungen. Der älteren römischen Kaiserzeit in Mähren*. Fontes Archaeologici Pragenses 21. Praha.
- Klanicová, S. 2007:** Nové poznatky o importu terra sigillata na Moravě. In: *Archeologie barbarů 2006*. Sborník příspěvků z II. protohistorické konference, České Budějovice 21.–24. 11. 2006. Archeologické výzkumy v jižních Čechách – Supplementum 3, svazek 1, 175–194, České Budějovice.
- Tejral, J. 1993:** Na hranici impéria (doba římská), In: V. Podborský a kol., *Pravěké dějiny Moravy*. Brno.

Resumé

Mořice (Bez. Prostějov). „Pololány u studánky“. Römische Kaiserzeit (2. Hälfte d. 2. Jh – „Siedlungshorizont der Markomannenkriege“). Siedlung, römische Import-terra sigillata. Rettungsgrabung.

OLDŘIŠOV (OKR. OPAVA)

„Na plšťské cestě“, parc. č. 291/18, 291/19, 291/20, 291/33, 291/34, 291/35. Starší doba římská. Sídliště. Záchraný výzkum.

V průběhu roku 2008 pokračovala v polní trati „Na plšťské cestě“ na západním okraji obce Oldřišov výstavba dalších 10 rodinných domů. O archeologickém nalezišti objeveném v roce 2006 v souvislosti s přípravou komunikace a inženýrských sítí pro zástavbu 32 rodinných domů bylo poprvé referováno v roce 2007 (Krasnokutská 2007, 398–399; Krasnokutská, Zezula 2007, 488–489; Hlas, Krasnokutská v tisku). Na pěti parcelách byly po odstranění orníční vrstvy identifikovány do podloží zahloubené archeologické situace různého stáří, které byly následně archeologicky prozkoumány. Základní poloha jednotlivých parcel je zachycena na ZM 1:10 000, mapový list č. 15-32-10, v okruhu bodů 139:108, 141:106, 144:105, 135:100, 132:100 a 130:101 mm od Z.J s.č. Naleziště se nachází na mírném severovýchodně orientovaném svahu v nadmořské výšce kolem 292 m, cca 100 m jižně od bezejmenné vodoteče.

Prozkoumané situace bylo možné časově zařadit do starší doby římské, středověku a novověku (viz kap. Středověk a novověk). Podstatná část prozkoumaných situací náležela kultuře przeworské (stupně B2, B2/C1). Částečně byla prozkoumána dvě soujámí – hliníky (zbytek zůstal zachován ve stavbu nedotčené ploše), jedna jáma zásobní a cca 30 jam kulových. Ve dvou případech snad byly zachyceny i půdorysy nadzemních kulových staveb. Ojediněle se ve výplni przeworských jam nacházely střepy nádob kultury kulovitých amfor, jejichž objekty jsme na sídlišti objevili v roce 2007.

Naleziště bude sledováno i v následujícím roce, neboť se předpokládá výstavba dalších rodinných domů.

Tereza Krasnokutská

Literatura

- Hlas, J., Krasnokutská, T. v tisku: Oldřišov (okr. Opava). *Přehled výzkumů 49*.
- Krasnokutská, T. 2007: Oldřišov (okr. Opava). *Přehled výzkumů 48*, 398–399.
- Krasnokutská, T., Zezula, M. 2007: Oldřišov (okr. Opava). *Přehled výzkumů 48*, 488–489.

Resumé

Oldřišov (Bez. Opava), „Na plšťské cestě“. Ältere Römische Kaiserzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLMOUC (K. Ú. ŘEPČÍN, OKR. OLMOUC)

„Dolní Nivy“. Pozdní doba římská. Povrchový sběr.

Dne 14. března 2008 byla s pomocí detektoru kovů nalezena v Olomouci-Řepčíně bronzová spona s cibulovitými knoflíky (Obr. 9). Autor nálezu (V. Flášar) odevzdal sponu do sbírek Vlastivědného muzea v Olomouci